

Уманський національний університет садівництва
Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАНУ
Українське товариство генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова
Всеукраїнський науковий інститут селекції

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНА
НАУКА І ОСВІТА»**

(Парієві читання)

18–20 березня 2019 року

Умань – 2019

Селекційно-генетична наука і освіта (Парієві читання) //
Матеріали VIII міжнародної наукової конференції 18–20 березня
2019 року / [Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. – Умань,
2019. – 300 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень
науковців України, Азербайджану, Великобританії, Білорусі, Молдови
та Росії з актуальних питань генетики, селекції рослин і біотехнології.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Непочатенко О. О. – доктор економ. наук, професор (відповідальний редактор);
Рябовол Л. О. – доктор с.-г. наук, професор (заступник відповідального редактора);
Карпенко В. П. – доктор с.-г. наук, професор, академік АН ВО України;
Мостов'як І. І. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Корнієнко А. В. – доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент РАСГН;
Кунах В. А. – доктор біол. наук, професор, член-кореспондент НАНУ;
Косенко І. С. – доктор біол. наук, професор, член-кореспондент НАНУ;
Крижанівський В. Г. – кандидат с.-г. наук;
Опалко А. І. – кандидат с.-г. наук, професор;
Полторецький С. П. – доктор с.-г. наук, професор (технічний редактор);
Сержук О. П. – кандидат с.-г. наук, доцент (відповідальний секретар);
Діордієва І. П. – кандидат с.-г. наук;
Коцюба С. П. – кандидат с.-г. наук;
Любченко А. І. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Макарчук М. О. – кандидат с.-г. наук;
Новак Ж. М. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Рябовол Я. С. – кандидат с.-г. наук.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету агрономії УНУС,
протокол № 5 від 20.03.2019 р.*

За достовірність опублікованих матеріалів відповідальність несуть автори.

Окрім, параметрів волоті від яких залежить рівень врожаю, важливими також є довжина обгорток на качані. Бо її розмір також може бути визначним у період запилення культури. Оскільки, при коротких обгортках приймочки підсихаю і стають не прийнятними для пилку. Таку залежність спостерігали у селекційного зразка 320, у якого обгортки були коротші у порівнянні до інших зразків.

ЯВИЩЕ САМОНЕСУМІСНОСТІ В РОСЛИН ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В СЕЛЕКЦІЇ ЛЮЦЕРНИ

В.С. Мамалига¹, В.Д. Бугайов², В.М. Горенський²

Вінницький національний аграрний університет

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН України

Самонесумісні рослини – рослини, нездатні до самозапліднення. Пилок, потрапивши на приймочку власної квітки або на приймочку квіток тієї ж рослини, проростає, але незабаром зупиняє ріст і пилкові трубки гинуть, не досягнувши зародкового мішка. При цьому самонесумісні рослини виявляться безплідними (безнасінними), якщо на їх квітки не потрапить пилок із сусідніх (неспоріднених) рослин.

Самонесумісні рослини ділять на дві великі групи, кожна з яких містить десятки ботанічних родин:

– рослини з гомоморфною несумісністю, які в межах виду або популяції мають морфологічно ідентичні квітки (родина Asteraceae, Brassicaceae, Poaceae, Fabaceae, Rosaceae, Scrofulariaceae та ін.);

– рослини з гетероморфною несумісністю, в популяціях яких зустрічаються два-три морфотипи квіток (більше 24 родин, в тому числі родина Boraginaceae, Rubiaceae, Plumbaginaceae, Primulaceae та ін.).

Самонесумісність, контролюючи перехресне запилення у рослин, перешкоджає гомозиготизації генів і запобігає негативним наслідкам, що виникають в потомствах споріднених схрещувань. Вона зберігає в рослинних популяціях високий рівень гетерозиготності, підтримуючи на певному рівні ефект гетерозису, що дозволяє рослинам краще адаптуватися до різноманітних умов середовища.

Ідея використання явища самонесумісності в селекції люцерни базується на схрещуванні двох або більше самонесумісних клонів, яке, на відміну від ЦЧС, дозволить не лише досягти 60–80% виходу гібридного насіння на всіх компонентах схрещування, але і забезпечить тривале збереження високого рівня гетерозису в такій синтетичній популяції.

Вивчення можливості використання явища самонесумісності в селекції люцерни проводилось в багатьох наукових центрах як в Україні (Інститут землеробства НААН, Інститут зрошуваного землеробства НААН, Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, Селекційно-генетичний інститут – національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН, Полтавська ДСГДС), так і за її межами (Всеросійський інститут кормів, Сибірське відділення АН СРСР та ін.).

Спробу пояснити генетичну природу явищ самонесумісності (самостерильності) – самосумісності (самофертильності, автогамії) у люцерни була

покликана гіпотеза, висунута в роботах А.Ф. Бобра (Бобер А.Ф., 1988; 2001). В результаті цих досліджень було встановлено, що самосумісність контролюється двома генетичними системами, перша з яких визначає рівень запліднення насінневих зачатків зав'язі при самозапиленні і її функціонування залежить від наявності і чисельності S^f алелів, котрі виникають шляхом мутацій S алелів локусу самонесумісності. При цьому частка сумісних запилень зростає, досягаючи своєї межі у класу високосамосумісних рослин з тетраалельним станом генотипів $s^f s^f s^f s^f$. Друга визначає рівень виживання самозаплених насінневих зачатків у зав'язі і її функціонування залежить від гетерозиготності локусу самонесумісності, котрий включає як S , так і S^f алелі. Найбільш вірогідним механізмом другої системи, як вважає автор, є тісно зчеплені з S алелем збалансовані блоки субвітальних генів, які контролюють ембріональні процеси.

Аналіз структури популяції люцерни за ознакою самонесумісності показав, що в отриманих гібридів ефект гетерозису по зеленій масі досягав 30–40%, а насінню – 10–20%. При цьому були виявлені значні відмінності по здатності до самозапліднення між сортами різного походження і групами сортів, а також між окремими рослинами одного і того ж сорту.

Результатом цих робіт стало створення сортів-синтетиків (Ярославна, Роксолана і Ольга) з використанням клонів самофертильних рослин різного генетичного походження, які мають часткову автогамію, що особливо важливо для північних районів України, де кількість природних запилювачів люцерни незначна (Бобер А.Ф., 2001).

В роботах інших дослідників (Бугайов В.Д., Максимов А.М., 2005) були встановлені стохастичні зв'язки між рівнем самонесумісності та фертильністю пилку, а також між насінневою та кормовою продуктивністю виділених із синтетичної популяції 2/95 біотипів люцерни з підвищеним рівнем самонесумісності. Виділені клони з підвищеним рівнем самонесумісності відрізнялись забарвленням віночка, формою боба (з 3–4 обертами) та напіврозлогою прямостоячою формою куша.

В подальших дослідженнях, проведених в Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН, на двох сортах люцерни (Вінничанка і Регіна) за схемою запилення: в межах квітки; в межах китиці; в межах рослини; в межах популяції клонів; в межах популяції абсолютно самонесумісних, схрещених з відносно самофертильними; в межах популяції абсолютно самонесумісних, схрещених з абсолютно самонесумісними було виявлено, що популяційний розподіл рівня самонесумісності люцерни як у сорту Вінничанка, так і в сорту Регіна відрізняється від нормального. Спостерігалось зміщення емпіричного значення середньої арифметичної на 29–34% в сторону вищих значень, а варіація цього показника по роках була значною, бо перевищувала у всі роки досліджень 20%. Це дозволило виявити механізм і запатентувати (2006) спосіб виділення самонесумісних рослин люцерни, який дає можливість ідентифікувати генотипи зі стабільним проявом самонесумісності, а також встановлено значний внесок материнської форми у фенотипову мінливість цієї ознаки (Максимов А.М., Бугайов В.Д., 2013).

Оцінка виділених генотипів з підвищеним рівнем самонесумісності (60–100%) показала, що абсолютно самонесумісні розклоновані рослини впродовж двох років виявилися нежиттєздатними та повністю загинули. Серед інших генотипів практично не виявлено рослин з підвищеним рівнем кормової та насінневої продуктивності. Частіше зустрічалися генотипи, які мають покращену одну або

декілька ознак. Частка таких рослин найбільшою виявилась в діапазоні самонесумісності 60–80% (Бугайов В.Д., Горенський В.М., Максимов А.М., 2018). Встановлено високу комбінаційну здатність окремих з них за ознаками як кормової, так і насінневої продуктивності. У подальшому були сформовані синтетичні популяції з 3 до 13 клонових генотипів.

За результатами оцінки першого (Sin 1) та другого (Sin 2) покоління виділено ряд високопродуктивних сортів синтетиків з підвищеними показниками кормової та насінневої продуктивності (+11–27% до стандартного сорту Синюха), які під назвами Радослава, Родена, Раміна та Амага передані для кваліфікаційної експертизи у системі Державного сортовипробування (2015–2017 рр.).

Таким чином, з метою посилення ефективності селекційного процесу, спрямованого на створення сортів-синтетиків, слід використовувати клонові генотипи, які, поряд з окремими або комплексом ознак і високою загальною комбінаційною здатністю, мають підвищений рівень самонесумісності (60–80%).

В селекційних програмах при створенні сортів-синтетиків з високим рівнем самонесумісності більше уваги слід приділити добору материнських форм, ніж батьківських, оскільки дана ознака успадковується в набагато більшій мірі від матері, ніж від батька.

Однак проблему створення синтетичних сортів-популяцій на основі самонесумісності з високим і стійким рівнем гетерозису не можна вважати остаточно вирішеною. Тому вона вимагає продовження кропіткої і довготривалої роботи, яка забезпечила б бажаний результат.

Література

1. Бобер А.Ф. Генетика систем розмноження і селекція на підвищення семенної продуктивності гречихи і люцерни // Автореферат докторської дисертації. – Київ, 1988 – 39с.
2. Бобер А.Ф. Селекція автогамної люцерни // Вісник аграрної науки. – 2001. – № 12. – С. 35–38.
3. Бобер А.Ф. Генетико-селекційні дослідження по створенню конкурентоздатних сортів автогамної люцерни / Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть. – К.: Логос, 2001. – Т.3. – С. 236–243.
4. Бугайов В.Д. Популяційна мінливість рівня самонесумісності та особливості її прояву у люцерни посівної / Бугайов В.Д., Максимов А.М. // Корми і кормовиробництво. – 2005. – Вип.55. – С. 9–15.
5. Бугайов В.Д. Шляхи підвищення генетичного потенціалу кормової та насінневої продуктивності люцерни / Бугайов В.Д., Горенський В.М., Максимов А.М. // Тези доповідей X міжнародної конференції «Корми і кормовий білок». – 2018. – С.4–5
6. Спосіб виділення самонесумісних рослин люцерни посівної // Патент МПК (2006). А01Н1/04, № 17756 від 16.10.2006.
7. Максимов А.М. Генетичне детермінування ознак продуктивності генотипів люцерни посівної з підвищеним рівнем самонесумісності / Максимов А.М., Бугайов В.Д. // Корми і кормовиробництво. – 2013. – Вип.76. – С. 16–20.

ЗМІСТ

<i>Азизов И.В., Гасымова Ф.И., Ибрагимова У.Ф., Тагиева К.Р., Абдуллаева А.Б.</i>	ВЛИЯНИЕ КРАСНОГО И ДАЛЬНЕ-КРАСНОГО СВЕТА НА СОДЕРЖАНИЕ ФИТОХРОМА И АКТИВНОСТЬ ФОТОСИСТЕМЫ 2 В ПРОРОСТКАХ ПШЕНИЦЫ ПРИ ДЕЙСТВИИ НАСЛ.....	3
<i>Ахмедова Г.Г., Гаджиев Э.С.</i>	ИССЛЕДОВАНИЕ ГЕНЕТИЧЕСКОЙ РАЗНОВИД- НОСТИ У ОБРАЗЦОВ ТВЕРДОЙ ПШЕНИЦЫ (<i>TRITICUM DURUM</i> DESF.) с ИССР МАРКЕРАМИ	6
<i>Babayeva N.S., Shikhlinski H.M.</i>	SPREADING OF PEAR VARIETIES IN AZERBAIJAN AND THEIR BIOMORPHOLOGICAL PARAMETERS.....	7
<i>Бабич В.О., Наконечна М.С., Попов В.М., Кучук М.В., Парій М.Ф., Парій Я.Ф., Симоненко Ю.В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ МОЛЕКУЛЯРНИХ МАРКЕРІВ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ СТВОРЕННІ ЗАКРІПЛЮВАЧІВ СТЕРИЛЬНОСТІ СОНЯШНИКА	11
<i>Балабак А.Ф., Пиж'янова А.А.</i>	ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТЕЙНЕР- НОГО ДОРОЩУВАННЯ УКОРІНЕНИХ ЖИВЦІВ ЧОР- НИЦІ ВИСОКОРОСЛОЇ (<i>VACCINIUM CORYMBOSUM</i> L.) В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	12
<i>Бекузарова С.А., Соколова Л.Б.</i>	ЭВОЛЮЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ ИНТРОДУКЦИИ РАС- ТЕНИЙ КЛЕВЕРА.....	15
<i>Білявська Л.Г., Рибальченко А.М.</i>	ДЖЕРЕЛА ВИСОКОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ У КОЛЕК- ЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ СОЇ.....	19
<i>Борозан Е.А., Чернец А.М., Проданюк Л.Н., Калашиян Ю.А., Н. Сакалы, Лукица В.И.</i>	ПОПОЛНЕНИЕ БЕЗВИРУСНОГО ГЕНОФОНДА СОР- ТИМЕНТОМ ГРЕЦКОГО ОРЕХА В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА	22
<i>Вайсфельд Л.И., Боме Н.А., Ширяев П.А.</i>	ЭКОЛОГО-ГЕНЕТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАСТЕНИЕ- ВОДСТВА И СЕЛЕКЦИИ: ОБЗОР КОЛЛЕКТИВНЫХ МОНОГРАФИЙ, ИЗДАННЫХ АМЕРИКАНО-КАНАДС- КИМ ИЗДАТЕЛЬСТВОМ APPLE ACADEMIC PRESS	25

<i>Варлащенко Л.Г.</i>	ЗБАГАЧЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖИМОЛОСТІ ЇСТІВНОЇ НОВИМИ СОРТАМИ ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	29
<i>Варченко О.І., Красюк Б.М., Кучук М.В., Парій М.Ф., Симоненко Ю.В.</i>	СТВОРЕННЯ ГЕНЕТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ З РІЗ- НИМИ ТЕРМІНАТОРАМИ ТА 3'-НЕТРАНСЛЮЮ- ЧИМИ ПОСЛІДОВНОСТЯМИ	32
<i>Варченко О.І., Красюк Б.М., Белокурова В.Б., Кучук М.В., Парій М.Ф., Симоненко Ю.В.</i>	СКРІНІНГ ДИКИХ ВИДІВ РОДУ <i>MICOTIANA</i> ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИХ ОБ'ЄКТІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ РЕКОМБІНАНТНИХ БІЛКІВ.....	34
<i>Васильченко Е.Н., Карпеченко Н.А.</i>	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ RFLP-АНАЛИЗА ДЛЯ ОТБОРА ГАПЛОИДНЫХ РЕГЕНЕРАНТОВ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ В КУЛЬТУРЕ <i>IN VITRO</i>	36
<i>Васильченко Е.Н., Колесникова Е.О., Жужжалова Т.П.</i>	ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ПАРТЕНОГЕНЕЗА <i>IN VITRO</i> В КУЛЬТУРЕ НЕОПЛОДОТВОРЕННЫХ СЕМЯЗАЧАТКОВ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ	38
<i>Гаджиева А.Ф., Шыхлинский Г.М.</i>	ИССЛЕДОВАНИЕ ГЕНЕТИЧЕСКОГО РОДСТВА МЕЖДУ МЕСТНЫМИ ОБРАЗЦАМИ ВИНОГРАДА С ПОМОЩЬЮ ISSR МАРКЕРОВ	42
<i>С.В. Галущенко, О.І. Варченко, Б.М. Красюк, Оне О.-В.З., Гринчук К.В., Антіпов І.О., Кучук М.В., Парій М.Ф., Симоненко Ю.В.</i>	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕМБРІОДОГЕНЕЗУ ТА РЕГЕНЕРАЦІЇ РОСЛИН КУКУРУДЗИ (<i>ZEА MAYS L.</i>) ІЗ НЕЗРІЛИХ ЗАРОДКІВ	43
<i>Гасанова Г.М., Талаи Дж.М., Гумматов Н.Г., Рустамов Х.Н.</i>	АГРОЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ И КАЧЕСТВО ЗЕРНА ПШЕНИЦЫ МЯГКОЙ.....	45
<i>Гнатюк І.С., Варченко О.І., Кучук М.В., Парій М.Ф., Симоненко Ю.В.</i>	ПІДБІР СЕЛЕКТИВНИХ УМОВ ДЛЯ РЕГЕНЕРАЦІЇ <i>IN</i> <i>VITRO</i> ГЛІФОСАТ-РЕЗИСТЕНТНИХ РОСЛИН ОЗИ- МОГО РІПАКУ <i>BRASSICA NAPUS L.</i>	49

<i>Гончарук Ю.Д.</i>	СЕЛЕКЦІЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ЗАПИЛЮВАЧА ЯБЛУНІ.....	50
<i>Hospodarenko H.M., Liubych V.V., Polianetska I.O., Ulianuch I.F.</i>	AMINO ACID CONTENT OF GRAIN OF NEW WHEAT VARIETIES AND LINES.....	53
<i>Діордієва І.П.</i>	ПАРАМЕТРИ АДАПТИВНОСТІ НОВИХ СОРТОЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	57
<i>Дубовик Н.С., Кириленко В.В., Гуменюк О.В., Правдзіва І.В.</i>	СТУПІНЬ ФЕНОТИПОВОГО ДОМІНУВАННЯ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЗЕРНА У ГІБРИДІВ F ₁ TRITICUM AESTIVUM L., СТВОРЕНИХ ЗА УЧАСТІ ПШЕНИЧНО-ЖИТНІХ ТРАНСЛОКАЦІЙ.....	59
<i>Дячук П.В., Перфільєва Л.П., Мехтюк А.С.</i>	ВИХОВАННЯ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЗАПОРУКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ РОСЛИН.....	63
<i>Зіміна О.В., Смірнова В.А., Симоненко Ю.В., Парій М.Ф.</i>	РЕГУЛЯЦІЯ ГЕНІВ У ЕУКАРІОТІВ.....	66
<i>Кириєнко А.В., Кучук М.В., Симоненко Ю.В., Парій М.Ф., Щербак Н.Л.</i>	ІНДУКЦІЯ КАЛЮСОГЕНЕЗУ ІЗ ЗРІЛИХ ЗАРОДКІВ ДЛЯ ОЗИМИХ ГЕНОТИПІВ TRITICUM SPELTA L. ТА TRITICUM AESTIVUM L.	69
<i>Киселева М.И., Коломиец Т.М., Любич В.В.</i>	ОЦЕНКА СОРТОВ ОЗИМОЙ МЯГКОЙ ПШЕНИЦЫ СЕЛЕКЦИИ УКРАИНЫ И ОТБОР ИСХОДНОГО МАТЕРИАЛА, УСТОЙЧИВОГО К БУРОЙ РЖАВЧИНЕ .	70
<i>Козуб Н.О., Созінов І.О., Бідник Г.Я., Дем'янова Н.О., Созінова О.І., Карелов А.В., Блюм Я.Б.</i>	НОВІ ВАРІАНТИ ПШЕНИЧНО-ЖИТНІХ ТРАНСЛОКАЦІЙ З УЧАСТЮ ПЛЕЧА 1RS.....	77
<i>Козуб Н.О., Созінов І.О., Бідник Г.Я., Дем'янова Н.О., Созінова О.І., Карелов А.В., Блюм Я.Б.</i>	АНАЛІЗ МАТЕРІАЛУ ПШЕНИЦІ ВІД ГІБРИДИЗАЦІЇ З AEGILOPS BIUNCIALIS VIS. ЗА ЛОКУСАМИ ЗАПАСНИХ БІЛКІВ ЯК ГЕНЕТИЧНИХ МАРКЕРІВ ХРОМОСОМИ 1U.....	81

<i>Колдар Л.А., Оксантюк В.М.</i>	РЕПРОДУКТИВНА ЗДАТНІСТЬ <i>CERCIS CHINENSIS</i> BUNGE ЗА УМОВ ІНТРОДУКЦІЇ В НДП «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ.....	85
<i>Колчинский Э.И.</i>	СОВРЕМЕННОЕ ВАВИЛОВЕДЕНИЕ	87
<i>Комісаренко А.Г.</i>	ОТРИМАННЯ ГЕНЕТИЧНО ЗМІНЕНИХ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ (<i>TRITICUM AESTIVUM</i> L.) СПОСОБОМ <i>AGROBACTERIUM</i> -ОПОСЕРЕДКОВАНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ <i>IN PLANTA</i>	93
<i>Корнєєва М.О., Тимчишин С.М., Пурдяк Л.С.</i>	ДОБІР ГЕНЕТИЧНО ЦІННИХ КОМПОНЕНТІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЦУКРОВО-КОРМОВИХ ГІБРИДІВ ПРИДАТНИХ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА.....	96
<i>Корчмарьов А.В., Захарова О.О., Волкова Н.Е.</i>	МЕТОДИ ІЗОТЕРМІЧНОЇ АМПЛІФІКАЦІЇ ДНК В РОСЛИННИЦТВІ.....	100
<i>Косенко І.С., Опалко А.І., Балабак О.А.</i>	ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ФУНДУКА (<i>CORYLUS DOMESTICA</i> KOS. ET OPAL.) КОЛЕКЦІЇ НДП «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ.....	102
<i>Коцюба С.П.</i>	ВИВЧЕННЯ ІНБРЕДНИХ ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ ЗА ОЗНАКАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ.....	107
<i>Коцюба С.П.</i>	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ОСНОВНИМИ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ У ІНБРЕДНИХ ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ	109
<i>Кравченко В.С., Любченко Д.Р.</i>	ФІЗІОЛОГО-БІОХІМІЧНІ ПРОЦЕСИ В РОСЛИНАХ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	111
<i>Кравченко Н. В., Подгаєцький А. А., Дегтярьова М. С.</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ МІЖВИДОВИХ ГІБРИДІВ КАРТОПЛІ, ЇХ БЕККРОСІВ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ.....	112
<i>Кравченко Н. В., Подгаєцький А. А., Собран І. В.</i>	СЕРЕДНЯ МАСА БУЛЬБ ДРУГОГО БУЛЬБОВОГО ПОКОЛІННЯ ПОТОМСТВА ВІД БЕККРОСУВАННЯ СКЛАДНИХ МІЖВИДОВИХ ГІБРИДІВ КАРТОПЛІ.....	114
<i>Крижанівський В.Г., Завалко О.С.</i>	ОЦІНКА КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЗЕРНА Й УРОЖАЙНОСТІ В КОМПЛЕКСІ З ІНШИМИ ГОСПОДАРСЬКО ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ.....	116
<i>Крижанівський В.Г., Тулій П.В.</i>	ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ГІДРОТЕРМІЧНИХ ЧИННИКІВ ТА БІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОРТУ	119
<i>Куманська Ю.О.</i>	ПОРІВНЯННЯ НОМЕРІВ МУТАНТНОГО ПОХОДЖЕННЯ РІПАКУ ЯРОГО ЗА ДОВЖИНОЮ СТРУЧКА ТА КІЛЬКІСТЮ НАСІНИН У НЬОМУ	123

<i>Ленивко С.М., Силюк В.В., Ткачик Ю.А.</i>	ОСОБЕННОСТИ ВВЕДЕНИЯ В КУЛЬТУРУ <i>IN VITRO</i> ПОЧЕК СОРТОВЫХ РОЗ ОТКРЫТОГО И ЗАЩИЩЕННОГО ГРУНТА	125
<i>Liubych V.V.</i>	EVALUATION OF QUALITY OF MACARONI FROM FLOUR OF DIFFERENT VARIETIES AND STRAINS OF SPELT WHEAT	127
<i>Любич В. В., Новіков В. В.</i>	ПЕРСПЕКТИВИ ГІБРИДИЗАЦІЇ ПШЕНИЦІ ПОЛБИ	130
<i>Любченко А. І., Сержук О. П., Фоменко О. О., Пархонюк В. С.</i>	СУЧАСНИЙ СОРТИМЕНТ РІПАКУ ОЗИМОГО В УКРАЇНІ	133
<i>Мазур З.О., Корнєєва М.О.</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ І КОМБІНАЦІЙНА ЗДАТНІСТЬ КОМПОНЕНТІВ ПРОСТИХ СТЕРИЛЬНИХ ГІБРИДІВ ЖИТА ОЗИМОГО ЯК МАТЕРИНСЬКОЇ ФОРМИ	135
<i>Макарчук М.О.</i>	УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ПАРАМЕТРІВ ПІЛКОУТВОРЮЮЧОЇ ЗДАТНОСТІ	140
<i>Мамалига В.С., Бугайов В.Д., Горенський В.М.</i>	ЯВИЩЕ САМОНЕСУМІСНОСТІ В РОСЛИН ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В СЕЛЕКЦІЇ ЛЮЦЕРНИ.....	142
<i>Мамедова Н.Х., Шихлинский Г.М.</i>	ИЗУЧЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ХИМИЧЕСКИХ МУТАГЕНОВ В ГАЗОВОЙ ФАЗЕ НА ВСХОЖЕСТЬ СЕМЯН И ВЫЖИВАЕМОСТЬ РАСТЕНИЙ ХЛОПЧАТНИКА	145
<i>Мішкуров Ю.Н.</i>	СЕЛЕКЦІОНЕР-ПЛОДІВНИК ДЕСЯТОВ АНАТОЛІЙ МАТВІЙОВИЧ (до 110-річчя від дня народження)	148
<i>Моцний І. І., Соломонов Р. В.</i>	ІНТРОГРЕСИВНІ ЛІНІЇ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЯК ДЖЕРЕЛА ПІДВИЩЕННЯ ВМІСТУ БІЛКА В ЗЕРНІ. 154	154
<i>Муратова Е.Н., Седельникова Т.С., Горячкина О.В., Бажина Е.В., Седаева М.И., Пименов А.В., Аверьянов А.С.</i>	КАРИОЛОГИЧЕСКИЕ И ЦИТОГЕНЕТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ХВОЙНЫХ В ЗЕЛЕННЫХ НАСАЖДЕНИЯХ Г. КРАСНОЯРСКА И ЕГО ОКРЕСТНОСТЕЙ	158
<i>Налбандян А.А.</i>	ВЫЯВЛЕНИЕ ГЕНА УСТОЙЧИВОСТИ К МУЧНИСТОЙ РОСЕ У <i>BETA VULGARIS</i> L.	160
<i>Namazova L.H., Aliyeva A.J.</i>	INTERGENERIC COMMON WHEAT × <i>AE. GENICULATA</i> HYBRIDS UNDER FIELD CONDITIONS IN AZERBAIJAN	165

<i>Нижник С.В.</i>	УКРАЇНЕЦЬ, ЩО ЗБАГАТИВ НАУКУ ГЕНЕТИКУ: ЗАБУТЕ ІМ'Я УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО.....	167
<i>Новак Ж.М., Новак А.В.</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ ОДНІЄЇ РОСЛИНИ СОРТО- ЗРАЗКІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА РІЗНИХ НОРМ ВИСІВУ	170
<i>Новак В.Г., Новак Ю.В.</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ	172
<i>Новак Ж.М., Точенюк М.О.</i>	СТІЙКІСТЬ ДО ВИЛЯГАННЯ СОРТОЗРАЗКІВ ПШЕ- НИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ КОЛЕКЦІЇ УМАНСЬКОГО НУС ...	174
<i>Новак Ж.М., Тополь О.А.</i>	ФРАКЦІЙНИЙ СКЛАД НАСІННЯ СОРТОЗРАЗКІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО КОЛЕКЦІЇ УМАНСЬКОГО НУС.....	176
<i>Опалко А. І., Опалко О. А.</i>	ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІТОРІЗНОМАНІТТЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ДОБОРУ В РОСЛИННИХ ПОПУЛЯЦІЯХ	178
<i>Осокіна Н. М., Любич В. В., Леценко І. А., Колодійчук А. В.</i>	БІЛКОВО-ПРОТЕЇНАЗНИЙ КОМПЛЕКС ПШЕНИЦІ ПОЛБИ.....	183
<i>Ошевнев В.П., Грибанова Н.П., Васильченко Е.Н., Бердников Р.В.</i>	ОДНОСЕМЯННОСТЬ ГОМОЗИГОТНЫХ ДИГАП- ЛОИДНЫХ ЛИНИЙ ОПЫЛИТЕЛЕЙ О-ТИПА САХАР- НОЙ СВЁКЛЫ.....	185
<i>Павлова А.Ю., Джюра Н.Ю.</i>	ВПЛИВ ФОРМУВАННЯ МАТОЧНИХ РОСЛИН НА ВИХІД І ЯКІСТЬ ВКОРІНЕНИХ ЖИВЦІВ ВИШНІ СОРТУ ВОЛОДИМИРСЬКА.....	189
<i>Пахолкова Е.В., Сальникова Н.Н., Куркова Н.А., Коломиец Т.М., Шаманин В.П.</i>	РАЗЛИЧНАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ СОРТОВ И СЕЛЕК- ЦИОННЫХ ЛИНИЙ ПШЕНИЦЫ К ВОЗБУДИТЕЛЯМ СЕПТОРИОЗА – <i>P. NODORUM</i> И <i>Z. TRITICI</i>	193
<i>Пиж'янов В.В., Поліщук В.В., Балабак А.Ф.</i>	ФЕНОЛОГІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ІНТРОДУКОВАНИХ ГЕНОТИПІВ АКТИНІДІЇ (<i>ACTINIDIA</i> LINDL.) ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗМНОЖЕННЯ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	197
<i>Полторецький С. П., Полторецька Н. М., Бурдига В. М.</i>	ДОБІР ПОПЕРЕДНИКІВ І СИСТЕМА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НАСІННИЦЬКИХ ПОСІВІВ ПРОСА ПОСІВНОГО	201
<i>Полторецький С. П., Полторецька Н. М., Захарченко Ю. В.</i>	БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ТА ЙОГО ВІДНОШЕННЯ ДО УМОВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	203

<i>Полторецький С. П., Полторецька Н. М., Ковбасюк Ю. М.</i>	ЗМІШАНІ І СУМІСНІ ПОСІВИ ГРЕЧКИ	206
<i>Вересенко О. М., Полторецький С. П., Лушта О. В.</i>	РОЛЬ НАСІННИЦТВА У ПІДВИЩЕННІ ВРОЖАЙНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	207
<i>Полторецький С. П., Грищук П. І., Мазур С. В.</i>	ІСТОРІЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	210
<i>Полторецька Н. М., Яценко А. О., Білоножко В. Я.</i>	ЕКОЛОГІЧНІ ТА МОРФОБІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГРЕЧКИ	212
<i>Ружицька О. М., Кириленко Н. А., Борисова О. В.</i>	АНАТОМО-МОРФОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЕРНІВОК КУЛЬТУРНИХ ПЛІВЧАСТИХ ПШЕНИЦЬ	215
<i>Рябовол Я.С., Рябовол Л.О., Кертон М.</i>	СТВОРЕННЯ ТА ВІДБІР ЗА ГЕНАМИ <i>SBM 1</i> І <i>LR 34</i> ЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	217
<i>Рябовол Я. С., Рябовол Л. О.</i>	УМОВИ РИЗОГЕНЕЗУ КЛОНОВАНИХ РОСЛИН ЖИТА ОЗИМОГО В ІЗОЛЬОВАНІЙ КУЛЬТУРІ.....	219
<i>Сабадин В.Я.</i>	СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО МЕТОДОМ МУТАГЕНЕЗУ	221
<i>Салманова М.Р., Гасанова С.К.</i>	ИЗУЧЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ У ОБРАЗЦОВ НУТА	223
<i>Сергеева Л.Є., Броннікова Л.І.</i>	СТРЕС-СТІЙКІСТЬ ТРАНСГЕННИХ РОСЛИН ТА ІНЦІЙОВАНИХ ІЗ НИХ КУЛЬТУР	224
<i>Сидоров А.В., Симоненко Ю.В., Парій М.Ф.</i>	ВИКОРИСТАННЯ МАГНІТОФЕКЦІЇ ПИЛКУ ДЛЯ ГЕНЕТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РОСЛИН <i>IN PLANTA</i> ..	228
<i>Січкач В. І.</i>	ГЕНЕТИЧНІ ОСНОВИ СЕЛЕКЦІЇ СОРТІВ ГОРОХУ ДЛЯ ПІДЗИМОВОЇ СІВБИ	229
<i>Созінова О.І., Козуб Н.О., Созінов І.О., Карелов А.В., Пірко Я.В., Блюм Я.Б.</i>	ПОЛІМОРФІЗМ ЗА МАРКЕРОМ ГЕНА СТІЙКОСТІ ДО СЕПТОРІОЗУ ЛИСТЯ <i>Stb6</i> В УКРАЇНСЬКИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ	234

<i>Стельмах А.Ф., Файт В.І.</i>	ВІДМІННОСТІ НОВИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЗА РЕАКЦІЯМИ ТЕМПІВ ПОЧАТКОВОГО РОЗВИТКУ 238
<i>Страхоліс І.М., Несмачна М.В.</i>	ОЦІНКА УСПАДКУВАННЯ ОКРЕМИХ МОРФОЛОГІЧНИХ ОЗНАК ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЙ ГРЕЧКИ F ₁ В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ..... 242
<i>Твердохліб О.В., Богуславський Р.Л.</i>	ПШЕНИЦЯ ЕФІОПСЬКА <i>TRITICUM AETHIOPICUM</i> JAKUBZ. – ЦІННЕ ГЕНЕТИЧНЕ ДЖЕРЕЛО 245
<i>Терещенко Ю. Ф., Третьякова С. О., Кравченко В. С., Приходько В. О., Уліч О. Л., Вакуленко М. О.</i>	АДАПТИВНІ СОРТИ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ..... 249
<i>Титова Н.В.</i>	РОСТ ЛИСТЬЕВ РАЗНЫХ СОРТОВ ГРУШИ ПРИ ДЕЙСТВИИ БАВ..... 253
<i>Українець О. А., Поліщук В. В.</i>	СВІТОВІ ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ТРОЯНДАМИ..... 256
<i>Федулова Т.П.</i>	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДНК – ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕЛЕКЦИИ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ 259
<i>Хаблак С.Г., Абдуллаева Я.А., Рябовол Я.С., Рябовол Л.О.</i>	ТЕОРИЯ АЛЛЕЛЬНОГО И НЕАЛЛЕЛЬНОГО МЕХАНИЗМА ВОЗНИКНОВЕНИЯ ГЕТЕРОЗИСА..... 265
<i>Черкасова Н.Н., Жужжалова Т.П., Колесникова Е.О.</i>	ПОЛУЧЕНИЕ РАСТЕНИЙ-РЕГЕНЕРАНТОВ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ, УСТОЙЧИВЫХ С КОМПЛЕКСУ АБИОТИЧЕСКИХ СТРЕССОВ..... 269
<i>Черкасова Н.Н., Землянухина О.А.</i>	ИЗУЧЕНИЕ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦИАЛА ФОРМ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ С УСТОЙЧИВОСТЬЮ К ЭДАФИЧЕСКИМ ФАКТОРАМ..... 273
<i>Шевченко Л. Н. , Василенко А. О., Силенко С. І., Безуглий І. М., Глянцев А. В. , Штельма А. М.</i>	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ МІЖ ОЗНАКАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗРАЗКІВ ГОРОХУ..... 277

<i>Эйгес Н.С., Волченко Г.А., Волченко С.Г.</i>	ХИМИЧЕСКИЙ МУТАГЕНЕЗ И.А. РАПОПОРТА НА МЯГКОЙ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЕ 280
<i>Якимчук Р.А.</i>	ХАРАКТЕР УСПАДКУВАННЯ ДОВЖИНИ СТЕБЛА КАРЛИКОВИМИ МУТАНТАМИ <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L., ІНДУКОВАНИМИ РАДІОНУКЛІДНИМ ЗАБРУД- НЕННЯМ У ЗОНІ ЧАЕС..... 285

Для нотаток

A series of 20 horizontal lines, evenly spaced, spanning most of the page width. These lines are intended for taking notes.

Для нотаток

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНА
НАУКА І ОСВІТА»**

(Парієві читання)

18–20 березня 2019 року

Селекційно-генетична наука і освіта (Парієві читання) // Матеріали VIII міжнародної наукової конференції 18–20 березня 2019 року / [Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. – Умань, 2019. – 300 с.

Адреса редакції:

20305, вул. Інститутська, 1, м. Умань, Черкаської обл.
Уманський національний університет садівництва, тел.: 4–69–77.

Підписано до друку 20.03.2018 р. Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк офсет.
Умов.-друк. арк. 22,33. Наклад 300 екз. Зам. №496.

Надруковано:

Видавничо-поліграфічний центр “Візаві”
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
тел. (04744) 4–64–88, 4–67–77
e-mail: vizavi08@mail.ru

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006 р.